

Mehkužci

Danes vam bom predstavila mekužce.

Med vsemi nečlenarji so mehkužci dosegli višek razvoja. Njihovo ogromno število vrst (128 000) so presegle samo žuželke. Dosegli so izredno visoko organizacijo, najvišje med njimi pa so se povzpeli glavonožci to so sipe, hobotnice in lignji. Viden odsev take popolne organizacije so tudi 18-metrski dolžine, ki jih dosegajo orjaški lignji s svojimi lovkami.

Starinski mehkužci so se od svojih vrtinčastih prednikov že zgodaj ločili ter se razvili kot samostojna močna veja, ki se je postopoma razcepila na več stranskih vej. Razvile so se svoje oblike, kakršne so npr. školjke ali bliskoviti polži z nenavadno okrašenimi, baročno zavitimi hišicami.

Danes živi 7 takih različnih skupin mehkužcev. V splošnem so ostali zvesti vodnemu okolju. Le polžem se je deloma posrečilo prodreti tudi na kopno, kjer jih sluz in hišica varujeta pred izsušitvijo, namesto škrg pa so se jim razvila "pljuča".

Veda in znanost o mehkužcih se imenuje malakologija.

Telo mehkužcev se deli na tri dele:

- glavo
- nogo
- drobovnjak

Posebna kožna guba, imenovana plašč, izloča lupino ali hišico. Prostor med plaščem in preostalim telesom imenujemo plaščna votlina. V njej so škrge, zadnjična odprtina ter izvodila izočal in spolnih organov.

Mehkužci z dobro izoblikovano glavo imajo običajno tudi dobro razvite oči in tipalnice ali pa lovke. Pri mnogih je v ustih jeziku podoben organ, strgača. Na njenem površju so številni drobni, trdni zobci, s katerimi rastlinojedci strgajo rastlinske delce, plenilci pa vrtajo v telo svojih žrtev.

Noga je mišičast organ za lokomocijo. Polži z njo lazijo, školjke se vkopavajo v podlago, pri glavonožcih pa je spremenjena v lovke in lijak.

Prvotno dihalo mehkužcev je par škrg v plaščni votlini. Drugotno pa lahko vlogo dihal prevzame stena plaščne votline, tako da pri kopenskih polžih govorimo kar o plučih. Polži plučarji so po njih dobili ime.

Živčevje je dobro razvito. Sestoji iz živčnih vozlov (ganglijev), ki so med sabo povezani z živčnimi vrvicami. Pri glavonožcih so možganski gangliji (možgani) in čutila posebno dobro razviti, zato imamo glavonožce za najplodnejše mehkužce.

Mehkužci so najštevilčnejši v morskih in sladkovodnih ekosistemih, na kopnem živijo le nekatere skupine polžev.

Sistematika

Mehkužci so vrstno zelo bogata skupina nevretenčarjev. Živijo v morjih, celinskih vodah in na kopnem. Najdemo jih tudi v jamskem okolju. Delimo jih na več skupin: oklopniki, školjke, polži, zobati polži in glavonožci.

Vse te živali imajo določene skupne lastnosti. Telo mehkužcev je zgrajeno iz treh delov: glave, noge in drobovnjaka. Pri nekaterih skupinah je prišlo do redukcije ali preoblikovanja posameznih telesnih delov. Tako imajo glavonožci nogo preoblikovano v lovke in lijak. Školjke nimajo jasno izražene glave in so brez strgače. Pri nekaterih vrstah polžev in glavonožcev je lupina reducirana ali pa je sploh nimajo.

GLAVONOŽCI:hobotnice,lignji,sipe

sipa ima na glavi nogi spremenjeno v lovke s priseski. z lovkami se premika in lovi plen. hrani se z ribami,raki in drugimi morskimi živalmi. z velikimi očmi na glavi dobro vidi. med lovkami so usta. plen drobi s čeljustmi, ki so podobne papagajevemu kluno. s strgačo razbije hrano v manjše koščke.S samci so manjši in trup je pokrit z vrečastim trupom. na hrbtne strani trupa ima pod kožo apnenčasto ogrodje-sipino kost tega hobotnice nimajo lignji pa.. diha s škrgami. k škrgam priteka voda s kisikom skozi špranjo ob robu plašča in dteka skozi lijak. sipa plava na dva načina: z brizganjem vode skozi lijak in s plavutno mrežo ob robo trupa. v veliki nevarnosti iztisne iz črnilne žleze barvilo in izgine v temnem oblaku. samci so manjši in prej poginejo. v času drstitve samice priplavajo v plitvo morje k obali in na trdno podlago odlagajo jajčeca. kmalu po odlaganju jajčec samica pogine.

ŠKOLJKE:

lupinažžž školjk je iz dveh delov, ki sta povezana s prožno vezjo. v nevarnosti školjke lupino zaprejo z eno ali dvema mišicama zapiralkama in tako zaščitijo mehko telo. glave nimajo. vodo sprejemajo skozi odprtino dotekalko. iz vode precejajo organski drobir, ki nastane po razpadanju odmrlih bitij in tako čistijo vodo. hranijo se s planktonom. s škrgami sprejemajo kisik. izrabljena voda odteka skozi odtekalko. v odtekajočih voda izločajo svoje iztrebke in izločke.

POLŽI:

v morju živi veliko različnih vrst polžov. varuje jih enodelna hišica. nekateri polži nimajo hišice. iz hišice lahko pride samo noga z glavo. polži se hranijo z živalmi in rastlinami.. s strgačo strgajo hrano s podlage.